

November 2023

Hvad betyder traumer i ungdommen for rusmiddelbehandling?

En lang række undersøgelser har vist, at barndomstraumer er hyppigere blandt mennesker med rusmiddelproblemer end i befolkningen som helhed.

Mennesker, der udvikler rusmiddelproblemer, har oftere været udsat for seksuelle overgreb, vold, været groft forsømt som børn, og været groft mobbede som børn. Især de, der fortæller at have oplevet flere forskellige slags traumer, har voldsomme psykiatriske symptomer og stor overrisiko for rusmiddelproblemer.

Men der er to spørgsmål, der har været mindre udforskede:

Det første spørgsmål er, hvad disse traumer betyder for rusmiddelbehandling.

Hvis man har været udsat for vold, seksuelle overgreb eller alvorlige ulykker i barndommen, er det så noget, man bør tage hensyn til, når man leverer behandling for rusmiddelproblemer?

En undersøgelse fra Center for Rusmiddelforskning udgivet i Nordic Journal of Alcohol and Drugs fulgte 580 unge i rusmiddelbehandling, som var blevet spurgt om traumehistorie. Forældres misbrug og at have været udsat for vold var forbundet med at være udenfor arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet. Undersøgelsen fandt også, at de, der havde været udsat for flere forskellige typer af traumer, havde højere risiko for at være udenfor arbejdsmarkedet end blot én type (altså eksempelvis, at hvis man både havde været udsat for seksuelle overgreb og forældres misbrug i barndommen, havde det større betydning, end hvis man kun havde været udsat for én af delene).

Det andet er, i hvor høj grad man kan "stole" på, hvad unge selv fortæller om deres traumehistorie. Det handler ikke så meget om, hvor vidt unge ville lyve eller fordreje historien, som om, at man som en person, der bliver spurgt om traumatiske begivenheder kan have svært ved at anlægge en god standard. Er det at få en lussing at have været udsat for vold? Er det at have fået slået to tænder ud og brækket et ribben at have været udsat for vold, hvis man måske selv har startet et slagsmål? Hvor voldsomt skal seksuelt grænseoverskridende adfærd være, før der er tale om et seksuelt overgreb? Usikkerheden kan for så vidt gå både i retning af, at nogen vil betegne noget som overgreb, som andre ikke ville synes var et overgreb, og i den modsatte retning – altså at en ung kunne sige, at han eller hun ikke havde været udsat for overgreb, selv om andre ville sige, at det, der havde sket, var et overgreb.

Center for Rusmiddelforskning og Institut for Klinisk Medicin har i samarbejde lavet en undersøgelse, hvor de har sammenkoblet forskellige registre for at se, om unge voksne, der har haft traumatiske oplevelser i barndommen, har mere tilbøjelighed til at droppe ud af behandlingen og opleve forskellige andre problemer under behandlingen, end unge, der ikke har den samme traumehistorie.

I undersøgelsen fulgte forskerne 6.709 unge, som begyndte i behandling og blev registreret i SIB-registeret ("Stofmisbrugere i Behandling"). Der blev undersøgt flere forskellige problemer, som kan opstå undervejs i behandlingen, og analyserne blev både gennemført for begge køn sammen, og separat for de to køn. Spørgsmålet var, hvad traumer i den sene barndom (fra 11-18) betød for resultatet af behandlingen. Traumerne blev udledt fra hospitalsregisteret via dels en variabel, som hedder "Kontaktårsag", dels diagnoser forbundet med undersøgelser i forbindelse med seksuelle overgreb.

Der kunne drages flere konklusioner:

1. At have været offer for fysisk vold i den sene barndom kunne forbindes med kriminalitet, ikke at være selvforsørgende og dropout fra behandlingen.

2. At have været udsat for seksuelle overgreb kunne sættes i forbindelse med psykiatrisk behandling og behandling for rusmiddelproblemer.
3. Alvorlige ulykker kunne ikke forbindes med hverken psykiatrisk behandling, frafald i behandlingen eller kriminalitet.
- 4.

En svaghed ved denne metode er, at hospitalsregistre ofte kun fanger "toppen af isbjerget". Får hver person, der bliver registreret i hospitalsregistre som offer for vold eller seksuelle overgreb, vil der være mange som aldrig dukker op dér.

Artiklen er antaget til publikation i International Journal of Mental Health and Addiction, og er tilgængelig online.

Samlet set peger disse to undersøgelser på, at uanset hvordan man undersøger traumer, så har de betydning for forløbet under misbrugsbehandling. Det betyder ikke, at man kan uddrage en årsagssammenhæng, blot at man må være klar over, at personer med en traumehistorik kan have særlige behov i behandlingsforløbet.

Morten Hesse

Associate Professor
PhD

Referencer

Karsberg SH, del Palacio-Gonzalez A, Pedersen MM, Frederiksen KS, Pedersen MU. Do adverse experiences predict unemployment and need of psychiatric help after treatment for drug use disorders? Nordic Studies on Alcohol and Drugs. 2023;40(5):520-535.

doi:[10.1177/14550725231170950](https://doi.org/10.1177/14550725231170950)

Karsberg, S. H., Thylstrup, B., Thomsen, K. R., Grassi-Oliveira, R., Pedersen, M. M., & Hesse, M. (in press). The Impact of Severe Trauma Exposure in Late Childhood on Longitudinal Treatment Outcomes in Adolescents and Young Adults in Treatment for Drug Use Disorders: A Record-Linkage Study. International Journal of Mental Health and Addiction. <https://doi.org/10.1007/s11469-023-01182-z>